

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการ
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
FACTORS INFLUENCING PRE-RETIREMENT SAVINGS OF GOVERNMENT OFFICER
IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2

อาลิน โชติชัย
สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ

Alin Chotchai
E - mail: alins7426@gmail.com
Faculty of Business Administration Program in Accounting,
Ramkhamhaeng University
Corresponding Author

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล (2) เพื่อศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและปัจจัยด้านบัญชีที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 400 คน ใช้ ของ Taro Yamane เครื่องมือใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านบัญชี ได้แก่ รายรับต่อเดือนและรายจ่ายต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก, ปัจจัยด้านบัญชีและพฤติกรรมการออม

ABSTRACT

Objective of the research subject “ Factors Influencing Pre-Retirement Savings of Government Officer in The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2” The purpose is (1) To study the savings behavior of government officer in the Bangkok Secondary Education Service Area Office before retirement. Classify by personal factors. (2) To study the external environmental and accounting factors that affect the pre- retirement savings behavior of government officer in The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. (3) To Study on the savings behavior of government officer in Area Office Bangkok 2. The sample group used in the research included 400 government officer in The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, used Taro Yamane's calculation principles. Research tools included online questionnaires to collect data and statistics used in data analysis, including percentages, frequencies, averages, and deviations. Standards and statistics: multiple regression. The results of the study found that external environmental factors and accounting factors, including economic, social, and technological aspects, as well as monthly income and expenses, significantly affect the pre-retirement savings behavior of government officers in the Secondary Educational Service Area Office, Bangkok 2, at a statistical significance level of 0.05.

Keywords: External environmental factors, Accounting factors and Savings behavior

บทนำ

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดสิทธิและหน้าที่ของข้าราชการในเรื่องการได้รับบำเหน็จและบำนาญ บำเหน็จบำนาญของข้าราชการมีความสำคัญในการสร้างหลักประกันทางการเงินให้แก่ข้าราชการหลังจากสิ้นสุดการทำงาน ส่งเสริมความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2554) ในช่วงวัยทำงานเป็นช่วงที่ต้องเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ สำหรับการวางแผนชีวิตหลังเกษียณอายุ โดยเฉพาะด้านการเงินเพราะหลังเกษียณอายุเงินเดือนที่เคยได้รับจะลดลงแต่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตยังคงเท่าเดิมหรืออาจมากขึ้นกว่าเดิม การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ข้าราชการทุกคนควรให้ความสนใจ การมีเงินออมเพียงพอจึงเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ข้าราชการสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพและมั่นคงหลังจากเกษียณ (วนิดา สมศรีและลดาวัลย์ ยมจินดา, 2566)

จากรายงานบัญชีรับจ่ายเงินเดือน พบว่า มีข้าราชการบำนาญบางส่วนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีภาระหนี้สินจำนวนมากจนเกินศักยภาพในการชำระคืนหนี้ และมีเงินเดือนบำนาญคงเหลือต่ำกว่าร้อยละ 30 ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการหักเงินเดือนบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ ผู้วิจัยจึงมีความ

สนใจในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำไปสู่การพัฒนา นโยบายและแผนการที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการออมและการวางแผนก่อนเกษียณในกลุ่มข้าราชการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและปัจจัยด้านบัญชีที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อทราบถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและปัจจัยด้านบัญชีที่มีผลต่อการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบายการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุให้กับข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

สมมติฐาน

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและปัจจัยด้านบัญชี น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก

Aguilar (1967) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลกระทบต่อการวางแผนการออมเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ PEST ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยทางการเมือง (Political), เศรษฐกิจ (Economic), สังคม (Social) และเทคโนโลยี (Technological) เพื่อให้การวางแผนการออมมีความรอบคอบและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้

Brown (1970) ได้เสนอการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกใหม่ที่เรียกว่า STEPE ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยทางสังคม (Social), เทคนิค (Technical), เศรษฐกิจ (Economic), การเมือง (Political) และสภาวะแวดล้อม (Ecological) เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมระดับมหภาค ต่อมาในปี ค.ศ. 1980 กรอบการวิเคราะห์นี้ได้ถูกพัฒนาและประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางจนเกิดการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกแบบอื่น ๆ เช่น PEST, PESTLE/PESTEL และ STEEPLE ซึ่งมีการเพิ่มเติมปัจจัยทางกฎหมาย (Legal) และจริยธรรม (Ethical) การวิเคราะห์เหล่านี้ช่วยให้องค์กรสามารถประเมินและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การวางแผนการดำเนินธุรกิจมีความรอบคอบและยืดหยุ่นมากขึ้น

กรรณริน จุลรอด (2562) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่ ๆ รอบตัว ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โดยมีการแบ่งปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกออกเป็น 4 ด้าน คือด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี

วุฒิรัตน์ ทองเพชรนิล (2564) กล่าวว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมให้เป็นไปตามความต้องการได้ เนื่องจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกนั้น มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตลอดเวลา องค์กรจึงต้องตระหนักและทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น โดยองค์กรจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูล ของสภาพแวดล้อมอย่างรอบคอบเพื่อใช้ในการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีโอกาส ที่จะเกิดขึ้น และเตรียมความพร้อมในการหาวิธีป้องกันความเสี่ยงโดยจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยด้านบัญชี

สมาคมการบัญชีอเมริกัน The American Accounting Association: AAA (1966) ให้ความหมายของการบัญชีว่าเป็นกระบวนการระบุ วัดผล และสื่อสารข้อมูลทางเศรษฐกิจเพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถตัดสินใจ และมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจนั้น กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงิน การวิเคราะห์ และการสรุปผลข้อมูลเหล่านั้นในรูปแบบที่มีความสำคัญ

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2538) ได้ให้ความหมายของการบัญชีว่า การบัญชีเป็นกระบวนการจัดทำและจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินและข้อมูลอื่น ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร กระบวนการนี้รวมถึงการบันทึก การจำแนก การสรุปผล และการนำเสนอข้อมูลทางการเงินอย่างมีระบบ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจทางการเงิน โดยผู้ใช้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป ทั้งนี้กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ได้มีการกล่าวถึงองค์ประกอบของงบการเงิน ประกอบด้วย 5 รายการ ได้แก่ 1) สินทรัพย์ 2) หนี้สิน 3) ส่วนของเจ้าของ 4) รายได้ และ 5) ค่าใช้จ่าย

ศศกร เอี่ยมสมบุรณ์ (2566) กล่าวว่า ปัจจัยด้านบัญชี ได้แก่ รายรับต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และภาระหนี้สิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการการเงินส่วนบุคคล ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการวางแผนการออมและการลงทุน โดยรายรับและรายจ่ายช่วยให้เห็นภาพรวมของสภาพคล่องทางการเงิน ส่วนภาระหนี้สินมีผลต่อ

ความสามารถในการบริหารจัดการหนี้และการสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว การทำความเข้าใจและจัดการปัจจัยเหล่านี้ได้ดีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนการเงินและเพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายทางการเงินของบุคคล

แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

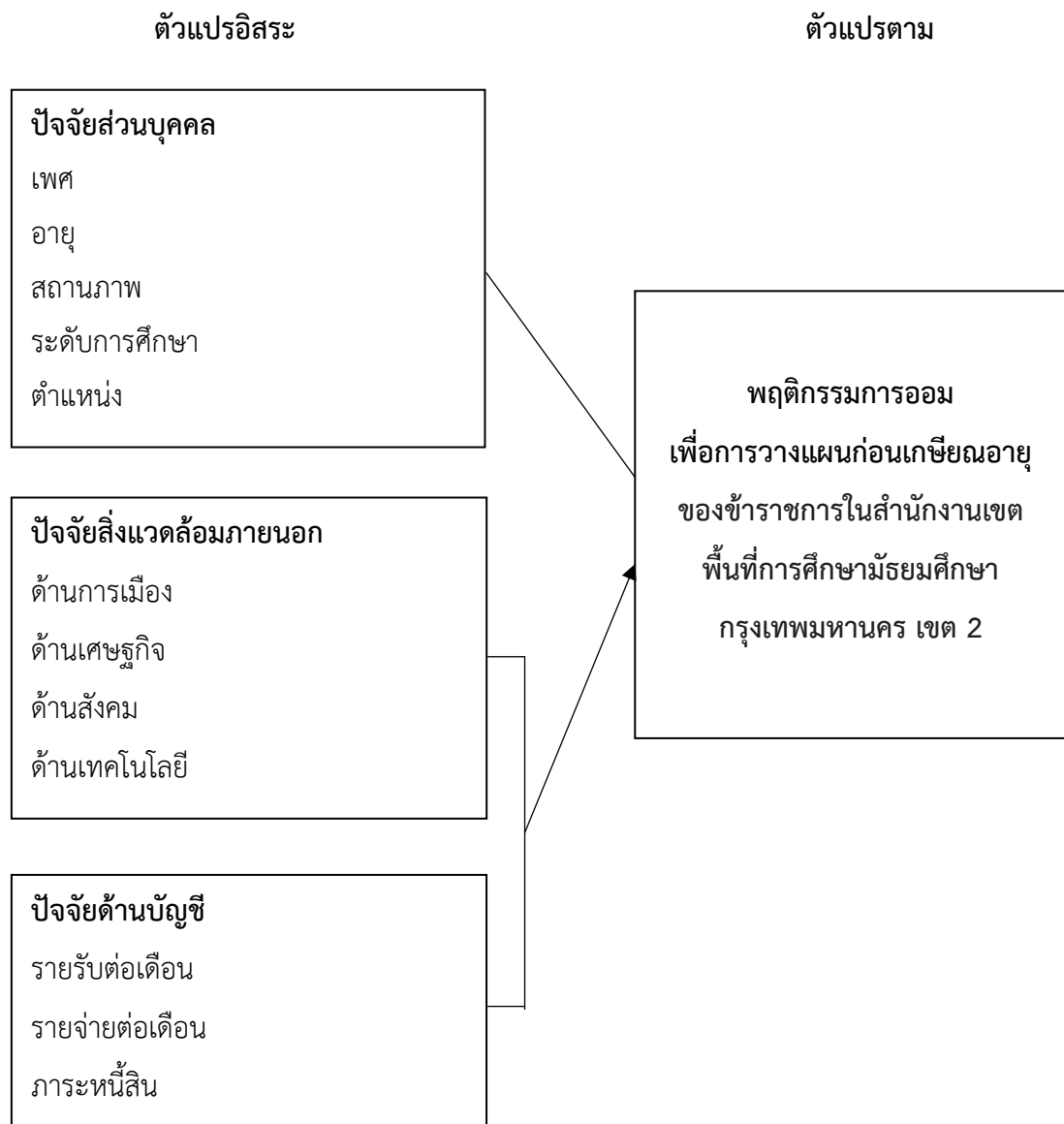
Keynes (1936) ทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ อธิบายว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้พึงใช้จ่ายจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของการบริโภค แต่การเพิ่มขึ้นของการบริโภคจะน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ ซึ่งแสดงว่าค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal Propensity to Consume - MPC) จะมีค่าน้อยกว่าหนึ่งแต่จะมากกว่าศูนย์เสมอ นอกจากนี้ ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (Average Propensity to Consume - APC) จะลดลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น ขณะที่การออมจะเพิ่มขึ้นตามระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น นั่นหมายความว่า การออมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้พึงใช้จ่ายที่แท้จริง

Ando and Modigliani (1954) ได้เสนอทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต ตามแนวคิดนี้เชื่อว่าในช่วงต้นของชีวิต บุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงต้องประพடுத்தเงินเป็นผู้ก่อหนี้ ต่อมาในช่วงกลางของชีวิตจึงเริ่มมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถชดใช้หนี้เดิมได้ และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต ถ้าหากพิจารณาในแง่ของการตัดสินใจเพื่อการบริโภคของครัวเรือนแล้ว ทฤษฎีนี้เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับมูลค่าปัจจุบันในงวดเวลานั้นของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิตซึ่งเป็นค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับรายได้คาดคะเนตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

Katona (1975) ได้กล่าวถึง การออมที่เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์กับจิตวิทยาว่า การออมของคนเรานั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสองประการคือ การออมขึ้นอยู่กับความสามารถในการออมและความตั้งใจในการออม หมายความว่า ผู้ที่สามารถมีเงินออมได้ ก็ยังจำเป็นต้องมีความตั้งใจที่จะออม ถึงจะมีเงินออม และในทางกลับกันผู้ที่มีความตั้งใจจะออม ก็ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการออมถึงจะมีเงินออม ได้ความสามารถในการออมประกอบด้วยรายรับ โครงสร้างสถาบันทางการเงินหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงิน การควบคุมตนเองและการกำหนดเป้าหมายอนาคต ในขณะที่ความตั้งใจในการออมก็มีความสำคัญรวมไปถึงทัศนคติ แรงจูงใจและการรับรู้ความสามารถของตนเองที่จะทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2567) ได้กล่าวว่า การออมเป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อใช้ในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อเติมฝัน หรือเพื่อการลงทุน โดยแนะนำให้เก็บออมเงินประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้แต่ละเดือน และสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของรายได้และแผนการเงิน ส่วนวิธีการออมที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ และสลากออมทรัพย์ ควรพิจารณาปัจจัยเช่น ผลตอบแทนจากดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ และระยะเวลาในการออม เพื่อให้การออมเงินมีประสิทธิภาพและสามารถเพิ่มมูลค่าได้ตามความต้องการ

กรอบแนวความคิด



วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพความเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีการจัดกระทำหรือควบคุมตัวแปรใด ๆ โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 400 ตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) และการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นต้น (Try out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.909 แสดงว่า ข้อคำถามมีระดับความเชื่อมั่นสูงและสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 6,662 คน (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2567) ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณเพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 378 คน ผู้วิจัยเลือกข้าราชการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 400 คน ซึ่งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ โดยคิดเป็น 105.82 % ของขนาดกลุ่มตัวอย่างและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) และมีการคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้ที่ตอบแบบสอบถามจะต้องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยจะแจกแบบสอบถามทางช่องทางออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปร ที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและตำแหน่ง

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบัญชี ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

เพื่อศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและปัจจัยทางด้านบัญชีที่มีผลต่อการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จะใช้การวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ Multiple Regression Analysis และผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้เทคนิค Factor Analysis ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกจัดโครงสร้างในกลุ่มของตัวแปรได้ 4 องค์ประกอบ และพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จัดโครงสร้างในกลุ่มของตัวแปรได้ 1 องค์ประกอบ

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	112	28.00
หญิง	288	72.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีจำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00 มากกว่าเพศชาย ซึ่งมีจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ค่าร้อยละ
15-27 ปี	60	15.00
28-43 ปี	192	48.00
44-59 ปี	112	28.00
60 ขึ้นไป	36	9.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า พบว่า ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 28 - 43 ปี มากที่สุด โดยมีจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41 - 59 ปี โดยมีจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ค่าร้อยละ
โสด	208	52.00
สมรส	157	39.25
หม้าย	25	6.25
หย่า/แยกกันอยู่	10	2.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า พบว่า ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมากที่สุด โดยมีจำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมา คือ มีสถานภาพสมรส โดยมีจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ค่าร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	1.25
ปริญญาตรี	249	62.25
ปริญญาโท	140	35.00
ปริญญาเอก	6	1.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด โดยมีจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.25 รองลงมา คือระดับปริญญาโท โดยมีจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ค่าร้อยละ
ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ สพม.กท. 2	4	1.00
ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	5	1.25
ผู้อำนวยการกลุ่มงาน สพม.กท. 2	5	1.25
ข้าราชการปฏิบัติงานใน สพม.กท. 2	48	12.00
ครู	338	84.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีตำแหน่งครูมากที่สุด โดยมีจำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 84.50 รองลงมา คือ ข้าราชการปฏิบัติงานใน สพม.กท. 2 โดยมีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางด้านบัญชี

ปัจจัยด้านบัญชี	\bar{x}	S.D.
รายรับต่อเดือน	35,140.68	19,545.31
รายจ่ายต่อเดือน	25,848.88	30,153.53
ภาระหนี้สิน	738,795.75	1,395,978.02

จากตารางที่ 6 พบว่า ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีรายรับต่อเดือนของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 35,140.68 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 19,545.31

รายจ่ายต่อเดือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25,848.88 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 30,153.53 และภาระหนี้สินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 738,795.75 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,395,978.02

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

	b	Std. Error	β	t	Sig	F	Sig
ค่าคงที่	1.949	0.295		6.609	<0.00*	10.029	<0.001*
ด้านการเมือง	-0.029	0.045	-0.036	-0.634	0.527		
ด้านเศรษฐกิจ	0.156	0.055	0.137	2.850	0.005*		
ด้านสังคม	0.136	0.053	0.142	2.580	0.010*		
ด้านเทคโนโลยี	0.212	0.053	0.230	3.996	<0.001*		
รายรับต่อเดือน	3.847E-6	0.000	0.100	1.994	0.047*		
รายจ่ายต่อเดือน	-2.812E-6	0.000	-0.113	-2.286	0.023*		
ภาระหนี้สิน	-4.548E-8	0.000	-0.085	-1.784	0.075		

R = 0.390, R² = 0.152, Adjusted R² = 0.137, SEE = 0.698 *Sig < 0.05

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า มีตัวแปรอิสระจำนวน 5 ตัว ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบไปด้วยปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและปัจจัยด้านบัญชี โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีผลสูงสุด คือ ด้านเทคโนโลยี (Sig = <0.001*, b = 0.212), ด้านเศรษฐกิจ (Sig = 0.005*, b = 0.156) และด้านสังคม (Sig = 0.010*, b = 0.136) ด้านรายรับต่อเดือน (Sig = 0.047*, b = 3.847E-6), และด้านรายจ่ายต่อเดือน (Sig = 0.023*, b = -2.812E-6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.390 และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 15 มีค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ที่ ± 0.295 ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

$$Y = 1.959 + 0.212(\text{ด้านเทคโนโลยี}) + 0.15(\text{ด้านเศรษฐกิจ}) + 0.136(\text{ด้านสังคม}) + (3.847E-6)(\text{รายรับต่อเดือน}) - (2.812E-6)(\text{รายจ่ายต่อเดือน})$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและปัจจัยด้านบัญชีที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการตอบแบบสอบถามของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ทำให้ทราบว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกและปัจจัยด้านบัญชีที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนก่อนเกษียณอายุของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านเทคโนโลยี มีผลมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยส่วนมากให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงิน เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น Mobile Banking และแอปพลิเคชันการลงทุน ช่วยให้การออมเงินสะดวกขึ้นมากที่สุด อาจกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีเหล่านี้ทำให้ข้าราชการสามารถจัดการและติดตามการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดข้อจำกัดในการออมเงินและเพิ่มความสะดวกสบายในการทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ทั้งนี้ ส่งผลให้พฤติกรรมการออมของข้าราชการมีแนวโน้มที่จะดีขึ้นและมีความยั่งยืนมากขึ้นตามการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีทางการเงินใหม่ ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์พิชิต สุขใจ (2565) พบว่า การใช้เทคโนโลยีในการจัดการการเงินมีผลในการเพิ่มการออมเงินของข้าราชการ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ดีช่วยเพิ่มรายได้และเสถียรภาพทางการเงิน การสนับสนุนจากครอบครัวและกลุ่มเพื่อนส่งเสริมแรงจูงใจในการออมและเทคโนโลยีที่เข้าถึงง่ายช่วยให้ข้าราชการสามารถวางแผนและติดตามการออมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ปัจจัยด้านการเมืองไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลรวม คือ ด้านเศรษฐกิจ โดยส่วนมากให้ความสำคัญในเรื่องของเศรษฐกิจปัจจุบันหาเงินยากขึ้นทำให้ท่านต้องระมัดระวังเรื่องการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันมากขึ้น มากที่สุดอาจกล่าวได้ว่า ด้านเศรษฐกิจ มีความสำคัญเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันทำให้การหาเงินยากขึ้น ส่งผลให้ข้าราชการต้องระมัดระวังเรื่องการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันมากขึ้น ความจำเป็นในการจัดการและควบคุมการใช้จ่ายเพื่อให้สามารถออมเงินได้ทำให้ข้าราชการต้องให้ความสำคัญกับการประหยัดและการวางแผนการเงินอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ ภาวะเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนยังเป็นแรงจูงใจให้ข้าราชการตระหนักถึงความสำคัญของการออมเงินเพื่อความมั่นคงในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ ทองธรรมชาติ (2563) พบว่า สภาพเศรษฐกิจมีผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจในการออมเงินของข้าราชการ ปัจจัยทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การมีบทบาทที่มากขึ้นของกลุ่มเพื่อนและครอบครัว หรือการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมทางสังคม สามารถส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการได้ ข้าราชการที่อยู่ในสังคมที่ส่งเสริมการออมและการวางแผนการเงินอาจมีแนวโน้มที่จะออมเงินมากกว่า

ปัจจัยถัดมา คือ ด้านสังคม โดยส่วนมากให้ความสำคัญในเรื่องของครอบครัวท่านส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการออม มากที่สุด อาจกล่าวได้ว่า ส่วนมากข้าราชการให้ความสำคัญกับการออมเงินเนื่องจากครอบครัวและสังคมที่พวกเขาอยู่มีแนวโน้มที่จะส่งเสริมและสนับสนุนพฤติกรรมการออม การที่คนในสังคมให้ความสำคัญกับการออมเงินสร้างแรงกดดันและแรงจูงใจให้ข้าราชการปฏิบัติตาม ทำให้การออมเงินกลายเป็นวัฒนธรรมที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มข้าราชการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ ทองธรรมชาติ (2563) พบว่า สภาพเศรษฐกิจมีผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจในการออมเงินของข้าราชการ ปัจจัยทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การมีบทบาทที่มากขึ้นของกลุ่มเพื่อนและครอบครัว หรือการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมทางสังคม สามารถส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการได้ ข้าราชการที่อยู่ในสังคมที่ส่งเสริมการออมและการวางแผนการเงินอาจมีแนวโน้มที่จะออมเงินมากกว่า

ปัจจัยถัดมา คือ รายรับต่อเดือน อาจกล่าวได้ว่า ข้าราชการที่มีรายรับต่อเดือนสูงมักจะออมเงินได้มาก เนื่องจากเมื่อมีรายรับมากขึ้นแต่ค่าใช้จ่ายเท่าเดิมทำให้มีเงินเหลือเก็บออมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิทยา ปะอินทร์ (2562) พบว่า ครวเรือนจนที่มีรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อครวเรือนเพิ่มขึ้น 1 พันบาท มีโอกาสที่จะมีศักยภาพในการออมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ครวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่การบริโภคตามพื้นฐานความเป็นยังเท่าเดิม ทำให้ครวเรือนสามารถออมได้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ ได้อธิบายพฤติกรรมบริโภคว่า โดยเฉลี่ยแล้วคนจะบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น แต่ไม่มากเท่ากับการเพิ่มของรายได้ ดังนั้นเมื่อระดับรายได้สูงขึ้น จะทำให้ช่องว่างระหว่างรายได้กับการบริโภคมียากขึ้นเนื่องจากครอบครัวมีปัจจัยพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตเพียงพอแล้ว ก็จะมีเงินเหลือสามารถเก็บออมได้

และปัจจัยสุดท้าย คือ รายจ่ายต่อเดือน อาจกล่าวได้ว่า ข้าราชการที่มีรายจ่ายต่อเดือนสูงมักจะออมเงินได้น้อยกว่า เนื่องจากต้องใช้เงินในชีวิตประจำวันมากขึ้น การมีรายจ่ายที่สูงทำให้มีเงินเหลือสำหรับการออมน้อย การควบคุมและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นจะช่วยเพิ่มโอกาสในการออมเงินมากขึ้น การจัดการรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มโอกาสในการออมเงินซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนกร เจริญสุข (2562) พบว่า รายจ่ายต่อเดือนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการออม กล่าวคือ ข้าราชการที่มีรายจ่ายต่อเดือนสูงมักมีแนวโน้มที่จะออมเงินน้อยกว่า และภาระหนี้สินเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ ข้าราชการที่มีภาระหนี้สินสูงมักมีข้อจำกัดในการออมเงินเนื่องจากต้องใช้เงินจำนวนมากในการชำระหนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณาขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมข้าราชการในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ หรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและสามารถนำมาเปรียบเทียบผลการศึกษาได้
2. ควรใช้เครื่องมือวิจัยที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) การสำรวจความคิดเห็น (survey) และการศึกษาเอกสาร (document analysis) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและครอบคลุมทุกมิติของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม
3. ควรทำการศึกษาในระยะยาวเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ต่อพฤติกรรมการออมในระยะยาว ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนและเสนอแนะนโยบายการเงินที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นสำหรับข้าราชการ

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สันตินาค. (2564). ผลกระทบของการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการออมของ ข้าราชการใน กรุงเทพมหานคร. *วารสารการบริหารการเงิน*, 18(3), 234-250.
- กมลชนก วิริยานนท์. (2563). ภาระหนี้สินและการออมเงินของข้าราชการไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 22(2), 99-112.

- กรรณริน จุฬรอต. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- ธนกร เจริญสุข. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในกรุงเทพมหานคร. *วารสารการเงินและการบัญชี*, 14(1), 45-58.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). *การออม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2567. จาก <https://www.bot.or.th/th/home.html>.
- นิตยา ปะอินทร์. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการออมของครัวเรือนจนเปรียบเทียบกับครัวเรือนรวย. วิทยานิพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- นิตา สมศรี และลดาวัลย์ ยมจินดา, (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. *วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 2(1), 52.
- พงษ์พิชิต สุขใจ. (2565). บทบาทของเทคโนโลยีในพฤติกรรมการออมของข้าราชการไทย. *วารสารวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรม*, 11(1), 98-110.
- วรลักษณ์ ลิ้มกาญจนา และคณะ (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ภาคใต้. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.
- วุฒิรัตน์ ทองเพชรนิล (2564). ประสิทธิภาพการสื่อสารทางการตลาดและปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการซื้อของผู้เอาประกันและรูปแบบประกันชีวิตสมัยใหม่. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2538). *มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 เรืองรายได้*. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2567. จาก <https://acpro-std.tf.ac.or.th/standard/76/> ฉบับปรับปรุงปี-2565-ปัจจุบัน.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2554). *พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. กรุงเทพมหานคร.
- ศศกร เอี่ยมสมบุญ. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายผ่านแอปพลิเคชันของคนเจนเนอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- ศิริวรรณ ทองธรรมชาติ. (2563). การศึกษาผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจต่อการออมเงินของข้าราชการในกรุงเทพมหานคร. *วารสารเศรษฐศาสตร์*, 27(2), 67-85.
- Aguilar, F. J. (1967). *Scanning the business environment*. New York: Macmillan.
- American Accounting Association (AAA). (1966). *A Statement of Basic Accounting Theory*. Sarasota, FL: American Accounting Association.
- Ando, A., & Modigliani, F. (1954). The "life cycle" hypothesis of saving: Aggregate implications and tests. *American Economic Review*, 53(1), 55-84.
- Brown, A. (1970). *Research in international marketing*. New York: Macmillan.

Keynes, J. M. (1936). *The general theory of employment, interest and money*. London: Macmillan.

Katona, G. (1975). *Psychological economics*. Elsevier.

Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). New York, NY: Harper & Row.